

El I Congrés Internacional sobre Gènere, Desenvolupament i Textualitat

Neus Santaner,
membre del Consell Plenari de l'STEI-i

Els dies 15, 16 i 17 de juny es va celebrar el I Congrés Internacional sobre Gènere, Desenvolupament i Textualitat, organitzat per la càtedra UNESCO: "dones, desenvolupament i cultures", el Grup de Recerca "Estudis de gènere: traducció, literatura, història i comunicació" i el CEID (Centre d'Estudis Interdisciplinaris de la Dona). L'objectiu bàsic del Congrés era donar a conèixer les aportacions dels textos fonamentals que han revolucionat el coneixement interdisciplinari sobre les dones i han afavorit el seu desenvolupament. El nivell assolit fou molt alt, tenint en compte les persones que presentaven ponències i comunicacions.

El desenvolupament del Congrés es va centrar en tres grans blocs:

- 1.-Textos de literatura, de pedagogia i d'assaig.
- 2.-La traducció dels textos literaris i d'assaig.
- 3.-Textos jurídics, institucionals i declaracions internacionals.

El Congrés es va organitzar tenint en compte els eixos temàtics i s'estructurà en conferències plenàries, ponències convidades i comunicacions.

Inicià la seva singladura amb una jornada dedicada a la literatura, amb la conferència impartida per la Dra. Geraldine Nichols de la Universitat de Florida que es titulava "**De Carmen a Carme, Nada a La meitat de l'ànima: el**

"...intentaren que els seus textos fossin subversius i aquesta subversió exercí una influència revolucionària en altres dones..."

desarrollo femenino en textos fundamentales". La Dra. Nichols va fer la seva exposició sobre un grup de textos escrits per dones catalanes des dels anys 40 fins a l'actualitat. Aquestes obres, considerades en sèrie i il·luminades per diverses aproximacions crítiques, perfilen una crònica del desenvolupament de la dona a Catalunya i, per extensió i amb certa antelació, a la resta d'Espanya. Des de l'obra pionera d'aquesta "chica rara", Carmen Laforet, la seva novel·la "*Nada*", de 1944 fins a la desafiadora obra de Carme Riera, *La meitat de l'ànima*, i des de Gilbert i Gubar i la seva

boja del traster, fins a Braidotti i llurs cossos nòmades, va explicar la història d'una evolució tan vertiginosa com inacabada.

La jornada acabà amb la conferència de Carme Riera *"Amb les ales tallades: humilitat femenina i subversió textual"*. La ponència va estar centrada en el tòpic de la humilitat que les dones escriptores hagueren d'emprar fins fa ben poc, perquè les deixassin publicar. Al mateix temps, però, intentaren que els seus textos fossin subversius i aquesta subversió exercí una influència revolucionària en altres dones que, com les escriptores, acceptaren el tòpic de la humilitat només com a embolcall.

“Així i tot, el pensament humà encara segueix essent androcèntric, encara hi ha molt a fer.”

La segona jornada dedicada a la traducció de textos literaris i d'assaig la iniciaren la Dra. Pilar Godayol de la Universitat de Vic i la Dra. M. del Carmen África Vidal Claramonte. La primera feu l'exposició *"La ciutat de les dames i Terra d'elles: dues utopies feministes en català"*. Explicà com arribaren a Catalunya dos clàssics del gènere de les utopies feministes, d'una banda: *"Le livre de la cité des dames"* (1405) de Christine de Pizan i *"Herland"* (1915), de Charlotte Perkins Gilman i ho feren tard, després d'haver superat els discursos androcèntrics que les havien prohibit. La primera obra apareixeria el 1990 en una edició i traducció de Mercè Otero per a la col·lecció "Espai de dones" d'Edicions de l'Eixample titulada *"La ciutat de les dames"*. La segona, primer traduïda al castellà el 1982 i, posteriorment, el 2002, Jordi Vidal Tubau la traduí al català en una edició a cura d'Eulàlia Lledó.

La Dra. Luise von Flotow impartí la interessantíssima ponència titulada: *"Re-translating fundamental texts for people referred to as women"* en què plantejà els

greus problemes ocasionats en les traduccions dutes a terme per part de traductors sexistes de textos feministes, de censures d'edicions a països poc tolerants, adduint qüestions d'ètica i de moralitat.

La darrera jornada començà amb una taula titulada: *Textualitats Polítiques*. Hi parlà en primer lloc el Dr. Miguel Ángel Sánchez de la Universitat Autònoma de Barcelona sobre: *"Los nuevos retos de las políticas de igualdad: la responsabilidad social"*. Centrà l'exposició dient que malgrat la multiplicitat de lleis nacionals i internacionals que reconeixen la igualtat d'oportunitats i l'abolició de la discriminació, per raó de sexe com a part del seu contingut, no obstant no resulten suficients per a canviar un estat de coses que perviu injust.

En segon lloc parlà Neus Santaner, exsecretària general de l'STEL-i, sobre: *"Els avanços igualitaris des de l'àmbit normatiu de l'ensenyament i l'acció del professorat i dels sindicats. Les polítiques d'igualtat a la Unió Europea"*.

Tancà el torn d'intervencions la Dra. Marina Subirats de la Universitat de Barcelona qui va exposà: *"Feminisme i sociologia: una relació fecunda i conflictiva"*. Com totes les disciplines acadèmiques, la sociologia ha estat construïda des d'una mirada androcèntrica. No obstant, l'aportació de Simone de Beauvoir ha fet donar un tomb al pensament feminista. Així i tot, el pensament humà encara segueix essent androcèntric, encara hi ha molt a fer.

El Congrés acabà amb la ponència del Dr. Pablo Gentili de la Universitat de Rio de Janeiro: *"Género, educación y políticas educativas: Textualidades de la desigualdad"*. Abordà la persistència de les desigualtats de gènere a l'Amèrica Llatina, en un context postneoliberal. L'emergència de nous governs, amb diferències i especificitats nacionals, però sorgits de lluites populars i de processos de mobilització social que foren fonamentals per a minar la legitimitat del projecte neoliberal, obre esperances i actualitza una agenda de reptes democratitzadors i d'igualtat entre dones i homes en tot el continent. □